

Broj: UPI05/2-02-19-5-197/21SC

Sarajevo, 20.04.2022. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, na osnovu člana 89. stav (1) Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21) i člana 13. st. (7) Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera („Službene novine Federacije BiH“ broj 51/21) (u daljem tekstu: Pravilnik), rješavajući po zahtjevu operatera PAPIĆ d.o.o. Tomislavgrad – punionica i skladištenje plina, koji se nalazi na adresi Obilaznica b.b., 88 240 Tomislavgrad, u predmetu izdavanja okolinske dozvole, donosi:

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se okolinska dozvola operateru PAPIĆ d.o.o. Tomislavgrad – punionica i skladištenje plina, ukupnog projektovanog kapaciteta 300 m³, koji se nalazi na adresi Obilaznica b.b., 88 240 Tomislavgrad. Plinska stanica je izgrađena na zemljištu označenom kao k.č. 696, K.O. Tomislavgrad.

2. Pravni osnov za postupanje

Predmetni pogon/postrojenje/skladište u skladu sa stavom (1) člana 102. i stavom (1) člana 106. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21), punionica i skladištenje plina operatera PAPIĆ d.o.o. Tomislavgrad pripada **nižem razredu** pogona/postrojena/skladišta (ukupno 140 t) u skladu sa Prilogom Ia., (Dio 1. i Dio 2.) kolona 3. Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21).

3. Pogoni/postrojenja/skladišta za koje se izdaje okolinska dozvola

Kompleks plinske stanice čine sljedeći objekti, oprema i sadržaji:

- postrojenje za skladištenje plina sa tri nadzemna stabilna rezervoara zapremine po 100 m³,
- pretakalište,
- punionica plina sa tehnološkom opremom za punjenje boca kapaciteta 10 kg i 35 kg,
- skladište plina za maloprodaju,
- saobraćajnice i manipulativne površine za nesmetani i siguran rad projektiranih objekata

Plinska stanica služi kao glavni objekt za opsluživanje tehnološkog procesa distribucije i prodaje ukapljenog naftnog plina krajnjim potrošačima. Kompleks plinske stanice smješten je cca 300 m zračne linije od najbližih stambenih objekata. Najbliži objekti drugih gospodarskih subjekata nalaze se na udaljenosti cca. 100 m zračne udaljenosti od plinske stanice.

4. Plan sprečavanja nesreća većih razmjera

U skladu sa stavom (1) člana 102. i stavom (1) člana 106. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21), operater je osim dokumenata iz čl. 7. Pravilnika, dužan pripremiti:

- Plan sprečavanja nesreća većih razmjera
- Informaciju o sigurnosnim mjerama

Planom sprečavanja nesreća većih razmjera operater PAPIĆ d.o.o. Tomislavgrad – punionica i skladištenje plina provodi sistem upravljanja sigurnošću:

- osigurava obuku/usavršavanje/provjeru znanja svih zaposlenika s ciljem podizanja svjesnosti o uticaju procesa proizvodnje, rukovanja i vođenja procesa proizvodnje i distribucije tečnih naftnih derivata,
- identificuje opasnosti od nesreća većih razmjera i odredio aktivnosti i lokacije na kojima može doći do nastanka nesreće većih razmjera i to:
- provodi postupke koje sadrže jasne upute za sigurno provođenje aktivnosti vezanih za svaki značajan proces, usklađeno sa informacijama o sigurnosti tog procesa,
- usvaja i provodi postupke za planiranje izmjena ili projektiranje novih postrojenja, procesa ili skladišta,
- provodi postupke za identifikaciju predvidljivih slučajeva opasnosti sistemskom analizom za pripremu, ispitivanje i reagovanje na takve slučajeve,
- provodi praćenje planskog održavanja postrojenja i opreme za redovnu procjenu usklađenosti sa ciljevima za sprečavanje nesreća većih razmjera,
- utvrđuje mjere i aktivnosti te uvjete i način njihove provedbe, i ispunjava zahtjeve prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21) i Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera („Službene novine Federacije BiH“ broj 51/21).

Operater je uradio analizu najgoreg mogućeg scenarija („worst case“) i analizu alternativnog slučaja, kao i procjenu vjerovatnosti i učestalosti od nastanka nesreća većih razmjera:

- analiza najgoreg mogućeg scenarija predviđa pucanje spremnika ukapljenog naftnog plina i eksploziju ukupne količine plina, pri čemu se za proračun zona ugroženosti koristi preporučeni TNT ekvivalentni model s faktorom prinosa od 10%. Kao granica područja ugroženosti uzima se granica tlaka od 1 psi (1 psi = 6,895 kPa), što je tlak kod kojeg se još dešava lomljenje prozorskih stakala, nošenje krhotina i sl. to je izrazito malo vjerovatan scenarij pri čemu je komedl konzervativan, odnosno u pravilu su posljedice precijenjene i daleko od realnosti. Rezultati proračuna u tom slučaju daju područje ugroženosti od oko 660 metara.
- analiza alternativnog slučaja predviđa pucanje autocisterne sa ukapljenim naftnim plinom i eksploziju ukupne količine plina pri čemu se za proračun zona ugroženosti koristi preporučeni TNT ekvivalentni model s faktorom prinosa od 10%. Kao granica područja ugroženosti uzima se granica tlaka od 1 psi (1 psi = 6,895 kPa), što je tlak kod kojeg se još dešava lomljenje prozorskih stakala, nošenje krhotina i sl. to je izrazito malo vjerovatan scenarij pri čemu je komedl konzervativan, odnosno u pravilu su posljedice precijenjene i daleko od realnosti. Rezultati proračuna u tom slučaju daju područje ugroženosti od oko 420 metara.

U tački 2.3.3. Plana sprečavanja nesreća većih razmjera procijenjena je vjerovatnost i učestalost broja nesreća godišnje koja iznosi $N_{p,t} = 6,5$ što odgovara učestalosti neželjenog događaja 3×10^5 nesreća godišnje.

5. Zahtjevi koje treba ispuniti u svrhu sprečavanja nesreća većih razmjera

Operater PAPIĆ d.o.o. Tomislavgrad dužan je da:

- preduzme sve neophodne mjere kako bi osigurao da bilo kakva ispuštanja/isticanja opasnih supstanci, poplava, požar, eksplozija ili bilo koja druga okolnost koja može dovesti do nesreća većih razmjera:
 - budu sprečeni unutar pogona, postrojenja i/ili skladišta;
 - u jednom pogonu, postrojenju i/ili skladištu ne mogu imati uticaj na druge pogone, postrojenja i/ili skladišta unutar cijelokupne lokacije koja se nalazi pod kontrolom operatera;
 - pogon, postrojenje i/ili skladište neće imati negativan efekat na susjedne pogone, postrojenja i/ili skladišta;
 - nastali izvan pogona, postrojenja i/ili skladišta ne mogu djelovati na pogon, postrojenje i/ili skladište u smislu negativnog uticaja na njegovu sigurnost.
- opremi pogon, postrojenje i/ili skladište odgovarajućom sigurnosnom opremom (alarmom, sigurnosnim kamerama, kodiranim pristupom i sl.) te odgovarajućom signalizacijom o posebnoj pažnji prilikom rukovanja sa pogonom, postrojenjem i/ili skladištem, koje koristi opasne supstance;
- opremi pogon, postrojenje i/ili skladište uređajima za mjerjenje i kontrolu koji će funkcionalisati nezavisno i biti fizički odvojeni od sigurnosnog sistema;
- ne dozvoli pristup pogonu, postrojenju i/ili skladištu neovlaštenim i/ili nezaposlenim licima,
- procjeniti moguće posljedice na ljudi, imovinu i okoliš i predstaviti ih u više vjerovatnih scenarija, uključujući najgori i najbolji scenario sa izračunatim obimom uticaja;
- preduzeti sve neophodne mjere da u slučaju nesreće većih razmjera ne bi došlo do uticaja opasnih supstanci na infrastrukturu područja oko postrojenja (kanalizaciju, cjevovode, elektro-mrežu i sl.);
- preduzimati sve neophodne mjere da u slučaju nesreće većih razmjera ne dođe do dodatnog negativnog djelovanja iz infrastrukturnih dijelova postrojenja (kanalizacije, cjevovoda, elektro-mreže i sl.);
- preduzmati sve tehničke i organizacijske mjere prilikom rada postrojenja u smislu obučenog osoblja, njihove lične zaštite, uvođenja posebnih pravila prilikom rukovanja pogonom, postrojenjem i/ili skladištem i druge mjere koje će obezbjediti zaposlenike, rukovaće i opremu.

Kako bi se obezbjedila redovna kontrola i praćenje rada pogona, postrojenja i/ili skladišta, operater će:

- nadzirati rad sigurnosnih sistema i opreme unutar pogona, postrojenja i/ili skladišta, te ih redovno održavati po pitanju njihove sigurnosti;
- redovno održavati pogon, postrojenje i/ili skladište i vršiti popravke u skladu sa najboljim raspoloživim tehnikama;
- preduzimati sve neophodne mjere opreza kako bi spriječio nepravilno rukovanje u pogonu, postrojenju i/ili skladištu i/ili nepravilno rukovanje opasnim supstancama;
- preduzimati sve neophodne mjere isticanja odgovarajućih uputa prilikom rukovanja u pogonu, postrojenju i/ili skladištu i/ili rukovanju opasnim supstancama u redovnom radnom vremenu, kao i u slučaju vanrednih situacija;
- osigurati odgovarajuću obuku zaposlenika prilikom rada u pogonu, postrojenju i/ili skladištu, a posebno prilikom uvođenja novih tehnologija, te u slučaju opasnosti i vanrednih situacija.

6. Mogući uzroci opasnosti od vanrednog događaja

Moguće uzroke opasnosti od izvanrednih događaja moguće je procijeniti iskustveno na temelju nesreća koje su se već dogodile negdje drugo i to:

- nepažnja, nemar ili nebriga pri radu ili nepravilno rukovanje,
- kvarovi na uređajima za pretakanje ili grube pogreške prilikom istakanja i punjenja spremnika,
- oštećenja spremnika uslijed mehaničkih udaraca,
- oštećenja spremnika auto cisterne uslijed preopterećenja ili mehaničkim uzorcima,
- požari na objektima, požari izvan objekta,
- drugi izvanredni događaji (potresi, diverzije)

7. Mjere za sprečavanje i ublažavanje posljedica nesreća većih razmjera

- uz svako postrojenje sa ozbiljnim opasnostima za okolinu, potrebno je postaviti uputstvo za rad na siguran način,
- pri manipulaciji s opasnim supstancama pridržavati se pravila proizvođača,
- reducirati broj zaposlenih koji imaju pristup skladištu i voditi evidenciju o svakom pristupu skladištu,
- vršiti redovnu obuku i edukaciju radnika o mjerama zaštite okoliša i mjerama zaštite od požara, te evidentirati prisutnost uposlenika na edukacijama. Prilikom edukacija napraviti zapisnik koji će sadržavati i spisak uposlenika sa potpisima prisutnih,
- nabaviti sva potrebna (odgovarajuća) osobna zaštitna sredstva za slučaj nesreće,
- postavljanje znakova upozorenja (zabranjeno pušenje, opasna supstanca, zabranjen pristup i sl.) na odgovarajuća i vidljiva mjesta
- ažuriranje procedura provedbe radnih postupaka čuvanja, upotrebe i manipulacije sa zapaljivim tečnostima,
- spriječiti izazivanje izvanrednog događaja zbog neznanja, nehata ili sabotaže efikasnim nadzorom nad dolaskom i boravkom neovlaštenih osoba na mjestima s ozbiljnim izvorima opasnosti spriječiti izazivanje izvanrednog događaja zbog neznanja, nehata ili sabotaže,
- efikasnim nadzorom ovlaštenih osoba spriječiti držanje opasnih supstanci u neodgovarajućim uslovima, te osigurati primjenu propisanih procedura rada u ugroženim prostorima,
- odlukom odrediti odgovorne osobe za stanje u objektima (i postrojenjima) s opasnostima po okolinu,
- osigurati stalni nadzor od ovlaštenih i sposobljenih osoba pri pretakanju UNP-a, te pri preuzimanju u skladište i njihovom izdavanju,
- redovno kosit i uklanjati travu s mikrolokacije,
- u propisanim rokovima obavljati periodične pregledе i ispitivanja funkcionalnosti: električnih instalacija, gromobranskih instalacija i hidrantske mreže (vanske i unutrašnje),
- u propisanim rokovima redovno vršiti periodične i kontrolne pregledе vatrogasnih aparata,
- redovno vršiti kontrolu pregledom postojanja i ispravnosti vatrogasnih sredstava i opreme za gašenje požara, te slobodnog pristupa do istih,
- redovno obavljati čišćenje prostorija, mašina i uređaja, te održavanje reda i uređenosti na lokaciji,
- primijeniti sve mјere preventivne zaštite od požara utvrđene Procjenom ugroženosti od požara i Planom zaštite od požara,
- uspostaviti saradnju sa vatrogasnim brigadama i upoznati ih sa aktivnostima koje treba da se sprovedu u slučaju akcidenata na navedenom području,

- uspostaviti saradnju sa službom hitne medicinske pomoći imajući na umu da u slučaju požara nastaju opasni produkti sagorijevanja,
- u saradnji sa službom hitne medicinske pomoći pripremiti uputstvo za davanje prve pomoći.

8. Obaveze ažuriranja dokumentacije

8.1. Obaveza ažuriranja Plana sprečavanja nesreća većih razmjera i/ili Izvještaja o stanju sigurnosti

U skladu sa stavom (1) člana 106. Zakona i člana 13. Pravilnika, operater je dužan ažurirati Plan sprečavanja nesreća većih razmjera/Izvještaj o stanju sigurnosti, te u tom smislu izvršiti dopune podataka i informacija, i to:

- a) svakih 5 godina od posljednjeg Izvještaja o stanju sigurnosti,
- b) bez odlaganja, u slučaju bilo kakve promjene, rekonstrukcije uključujući i slučaj prestanka rada pogona/postrojenja/skladišta, a najkasnije u roku od 60 dana od značajne promjene:

- u postrojenju,
- u skladišnom prostoru,
- u postupku u kojem se koristi opasna tvar,
- u količini, prirodi, agregatnom stanju opasne tvari u poređenju sa podatcima sadržanim u postojećem Plan sprečavanja nesreća većih razmjera /Izvještaju o stanju sigurnosti,

- c) u bilo koje drugo vrijeme na inicijativu operatera ili na zahtjev Federalnog ministarstva:

- iz razloga uzimanja u obzir saznanja o novim činjenicama ili novim tehnološkim spoznajama o sigurnosnim pitanjima, uključujući spoznaje koje proizlaze iz analize nesreća ili, u mjeri u kojoj je to moguće, iz izbjegnutih nesreća,
- u slučaju bilo kakvih saznanja i pretpostavki o promjenama glede mogućih bitnih posljedica u vezi s opasnostima povezanima sa nesrećom većih razmjera.

Ukoliko se informacije sadržane u Plan sprečavanja nesreća većih razmjera/Izvještaju o stanju sigurnosti nisu mijenjale, operater nije obvezan dostaviti Izvještaje u ostavljenom roku, ali je istovremeno dužan o tome obavijestiti Federalno ministarstvo u okviru Informacije o sigurnosnim mjerama, u skladu sa članom 110. Zakona.

8.2. Obaveza ažuriranja Informacije o stanju sigurnosti propisana je stavom (2) članom 110. Zakona u slučaju promjene u radu u roku od šest mjeseci nakon nastale promjene, te ponovo razmatra svake treće godine.

9. Plan sprečavanja nesreća većih razmjera/Izvještaj o stanju sigurnosti i Informacija o stanju sigurnosti su obavezni prilozi ovog rješenja o okolinskoj dozvoli

10. Dozvola/saglasnost se izdaje na period od 5 (pet) godina uz poštivanje obaveza ažuriranja iz tačke 8. ovog Rješenja, a svake pete godine vrši se obnova na način utvrđen u članu 93. Zakona.

11. Ovo rješenje se upisuje u registar izdatih okolinskih dozvola u skladu sa propisom iz člana 101. stav (3) Zakona i člana 8. Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21).

Obrazloženje

Operator PAPIĆ d.o.o Tomislavgrad - punionica i skladištenje plina, koji se nalazi na adresi Obilaznica b.b., 88 240 Tomislavgrad, dana 20.09.2021. godine podnio je Federalnom ministarstvu okoliša i turizma zahtjev za izdavanje (obnovu) okolinske dozvole.

Pravni osnov za postupanje po zahtjevu sadržan je u stavu (1) člana 102. i stavu (1) člana 106. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21), prema kojem pogon/postrojenje/skladišta punionica i skladištenje plina PAPIĆ d.o.o. Tomislavgrad pripada nižem razredu pogona/postrojenja/skladišta u kojem su opasne supstance prisutne u količinama koje su jednake ili veće od količina navedenih u Prilogu Ia. (Dio 1. i dio 2.) kolona 3. Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21).

U skladu sa čl. 102. do 113. Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21), uz pisani dopis kojim se traži izdavanje (obnova) okolinske dozvole, dostavljena je sljedeća dokumentacija:

- Obavještenje o skladištu koje može izazavati nesreće većih razmjera (u skladu sa čl. 7. Pravilnika),
- Plan sprečavanja nesreća većih razmjera (u skladu sa čl. 8. Pravilnika),
- Informacija o sigurnosnim mjerama (u skladu sa čl. 6. Pravilnika),

Postupak rješavanja podnesenog zahtjeva izvršen je prema odredbama čl. 102. do 113. Zakona i odredbama čl. 7., 8. i 16. Pravilnika. U tom postupku izvršen je uvid u dostavljenu dokumentaciju, njen sadržaj i da li je odgovoreno po svim stavkama o sadržaju, te utvrđeno je da je dokumentacija podnesena na propisanim obrascima i da sadrži sve podatke utvrđene Zakonom i Pravilnikom, kao i izjava podnosioca zahtjeva data prema članu 7. stav (2) Pravilnika, tj. na obrascu Priloga IV Pravilnika.

Na osnovu podataka sadržanih u priloženoj dokumentaciji utvrđeno je da pogon/postrojenje/skladišta spada u Prilogu Ia. (Dio 1. i Dio 2.) kolona 3. Pravilnika i po tom osnovu rješavanje podnesenog zahtjeva spada u nadležnost Federalnog ministarstva okoliša i turizma kako je utvrđeno u članu 102. i 103. Zakona. U okviru utvrđivanja činjeničnog stanja Ministarstvo je provelo radnje na učešću javnosti u rješavanju zahtjeva stranke koje su utvrđene u članu 88. Zakona.

Federalno ministarstvo je dopisom o pokrenutom upravnom postupku, a zbog obaveze uključivanja javnosti, obavijestilo nadležno ministarstvo i Općinu Tomislavgrad.

Federalna uprava civilne zaštite, iako je to propisano članom 113. Zakona da je ista nadležna na osnovu Unutrašnjeg plana intervencije sa sadržanim mjerama koje će se poduzeti u slučaju nesreće većih razmjera izraditi Vanjske planove intervencije za mjere koje će se poduzeti izvan pogona i postrojenja/skladišta, dopisom broj 05-02-2-416/2021 od 08.11.2021. godine obavijestila da nije nadležna za davanje mišljenja jer odredbe navedenog Zakona i Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21) nisu usklađene sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/03, 22/06 i 43/10).

Dokumentacija je, u skladu sa čl. 107. stavak (5) i 110. stavak (3) stavljena na javni uvid na web stranici Federalnog ministarstva okoliša i turizma: <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/javne-rasprave-i-javni-uvidi/javni-uvid-u-zahtjev-za-izdavanje-okolisne-dozvole-operateru-papic-d-o-o-tomislavgrad-za-plinsku-stanicu> od 22.02.2021. godine. U zakonskom roku na zahtjev za izdavanje okolinske dozvole nisu pristigla mišljenja i primjedbe zainteresovane javnosti.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je dopisom broj UPI 05/2-02-19-5-197/21-III SC od 03.03.2022. godine zatražilo Izvještaje Federalnoj upravi za inspekcijske poslove.

Dana 20.04.2022. godine dopisom broj: UP1-10-23-3-00098/2017-1005-P-1005-1-P Federalna uprava za inspekcije poslove je dostavila izvještaje o inspekcijskom nadzoru:

- Zapisnik br. UP1-10-23-3-00098/2017-1005-P-1005-1-P od 22.06.2017. godine,

Uvidom u inspekcijski zapisnik konstatovano je da je operator ispunio sve mjere iz važeće okolinske dozvole.

Nacrt rješenja okolinske dozvole objavljen na web stranici Federalnog ministarstva okoliša i turizma: Javni uvid u nacrt okolišne dozvole operatera PAPIĆ d.o.o. Tomislavgrad – punionica i skladištenje plina, ukupnog projektovanog kapaciteta 300 m³, koji se nalazi na adresi Obilaznica b.b., 88 240 Tomislavgrad | Federalno ministarstvo okoliša i turizma - Bosna i Hercegovina (fmoit.gov.ba) od 08.04.2022. godine. U zakonskom roku na nacrt Rješenja okolinske dozvole nisu pristigla mišljenja i primjedbe zainteresovane javnosti.

Na osnovu svega navedenog, Federalno ministarstvo okoliša i turizma je ocijenilo da su se stekli uslovi za izdavanje okolinske dozvole za plinsku stanicu- skladište i punionicu ukapljenog naftnog plina operatora PAPIĆ do.o. Tomislavgrad, da će se propisanim mjerama zadovoljiti Zakonom propisani nivo zaštite, te je u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša, doneseno rješenje kao u dispozitivu.

U skladu sa Zakonom o federalnim upravnim taksama i tarifi federalnih upravnih taksi („Službene novine Federacije BiH“ broj: 43/13), podnositelj zahtjeva je uplatio 250,00 KM na budžetski račun kod UNION banke d.d. Sarajevo.

Uputa o pravnom lijeku:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dopuštena žalba. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe kod Kantonalnog suda u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo rješenje u originalu ili ovjerenom prepisu.

MINISTrica
dr Edita Đapo

Dostavljeno:

1. Papić d.o.o. Tomislavgrad,
Obilaznica b.b. 88 240 Tomislavgrad
2. Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNK
Stjepana Kotromanića bb
3. Općina Tomislavgrad
Mijata Tomića 120
4. Federalna uprava za inspekcijske poslove,
Fehima efendije Čurčića 6, Sarajevo 71000
5. Sektor za okolinske dozvole, procjenu uticaja na okoliš, registar i čiste tehnologije
6. arhiva

